

УДК 342.95

В.С. ШЕСТАК, канд. юрид. наук, доц.,
Донецький державний університет управління

ВПОРЯДКУВАННЯ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ В СФЕРІ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЯК НАПРЯМОК УДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОБОВ'ЯЗКІВ ДЕРЖАВИ З ЇЇ ОХОРОНИ

Ключові слова: об'єкти культурної спадщини,
обов'язки держави, охорона

Відродження України як незалежної і самодостатньої держави із власним минулим, сучасним та майбутнім неможливо без об'єктивізації в тій чи іншій формі тих здобутків, завдяки яким ми можемо не тільки відстежити характер та форми розвитку суспільства та держави на її території, а й розглядати нашу країну, її культуру та історію як невід'ємні складові загального цивілізаційного розвитку людства. До числа цих здобутків, безумовно, слід віднести об'єкти культурної спадщини, бо саме в них знаходять своє втілення та відображення певні цінності археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього плану. Їх охорона та використання є частиною діяльності по збереженню, з одного боку, унікальності України як суверенної і незалежної держави, а з другого – підтвердження її статусу як повноправного учасника світового процесу розвитку людської цивілізації. Враховуючи те, що така діяльність переважно повинна здійснюватися з боку держави, адже вона виступає як частина здійснення нею її культурної функції, то є всі підстави вважати, що від того, наскільки повно та всебічно опрацьовано розуміння низки основних понять, які стосуються історико-культурних об'єктів, істотним чином залежить і те, на-

скільки всебічно забезпечені їх охорона та використання. Тобто, вирішення цих питань безпосередньо пов'язується із належно реалізацією низки положень Основного Закону нашої країни (ст.ст. 11, 12, 54, 66).

Якщо звернутися до аналізу фахової літератури (В.І. Акуленко, Р.В. Асейкін, В.О. Василенко, А.В. Гудзевич, В.Ю. Докучаєва, Т.В. Курило, Ю.В. Опалько, О.І. Мельничук, В.Ю. Мурзін, О.В. Усенко тощо) та чинного законодавства, то слід відзначити, що в них, на жаль, відсутня єдність у розумінні та застосуванні низки понять, що є основними в сфері охорони та використання історико-культурних об'єктів (спадщини) та характеризують відповідне забезпечення цих об'єктів з боку держави. Зокрема до цих понять слід віднести такі: «історико-культурні об'єкти», «об'єкти культурної спадщини», «історико-культурні ресурси», «пам'ятки історії та культури», «культурні цінності» тощо. На наш погляд, це не сприяє уніфікації законодавства та відповідної правозастосовної практики в цій сфері. Більш того, це створює певні колізії при вирішенні питання про можливість віднесення конкретного об'єкту до числа історико-культурних, що своїм наслідком має необхідність вжиття державою щодо нього відповідних заходів по його охороні, збереженню та використанню. Тобто, як можна зробити висновок з наведеного, однією з проблем сучасного стану нормативно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави в частині охорони та використання культурної спадщини та історико-культурних об'єктів, які утворюють самостійний напрямок її діяльності та окремий обов'язок держави (ст.54 Конституції України), є певна внутрішня суперечливість понятійного апарату. На наявність та необхідність усунення цього недоліку також звертається увага в працях, що присвячені питанням охорони культурної спадщини [1, с.36–37; 2]. Саме тому метою статті обрано дослідження питання складу понятійного апарату в сфері охорони та використання історико-культурних об'єктів, культурної спадщини, а також встановлення зна-

чення кожного з понять як з точки зору їх місця та ролі в культурній сфері нашого суспільства, так і з позицій їх адміністративно-правового забезпечення з боку держави в межах реалізації нею її культурної функції.

Насамперед, ще раз виявимо ті поняття, які використовуються при позначенні певних явищ в сфері культурної спадщини. Так, в нормативно-правових актах, таких як Конституція України, конвенції ЮНЕСКО, акти Європейського Союзу, Закони України, базовими є такі поняття як: культурна спадщина, культурні цінності, об'єкт культурної спадщини, пам'ятка культурної спадщини, пам'ятки історії та культури, історична пам'ятка. Окремо відмітимо, що свого часу в чинному законодавстві України відбулася заміна поняття «історико-культурна спадщина» на поняття «культурна спадщина», а тому їх слід розглядати як синоніми. Такий розширений перелік міжнародно-правових актів та актів національного законодавства додатково демонструє визнання на всіх рівнях важливості та цінності культурної спадщини, необхідності її охорони, а відповідно й тієї уваги, яка приділяється правовому, у тому числі адміністративно-правовому, забезпеченню.

В свою чергу, в науковій літературі [1–11] з питань охорони та використання культурної спадщини, можна зустріти такі поняття: «історико-культурна спадщина», «культурна спадщина», «історичні та культурні цінності», «історико-культурні цінності», «культурні цінності», «історико-культурні ресурси», «об'єкти культурної спадщини», «об'єкти історико-культурних цінностей», «культурно-історична пам'ятка».

З аналізу наведених термінів та їх значення, що наводиться у фаховій літературі та міститься в чинному законодавстві, можна зробити декілька висновків, які дають можливість не тільки навести достатньо вичерпну характеристику понятійного апарату в сфері охорони та використання культурної спадщини, але й запропонувати певні кроки по усуненню існуючої суперечливості понятійного апарату в цій сфері. До того ж, на

наш погляд, у результаті проведеного аналізу з'явиться можливість викласти ці поняття з позиції їх взаємозв'язку та взаємовідношення, що допоможе їх системному сприйняттю та застосуванню. Останнє зауваження може бути покладено в основу формування погляду на культурну спадщину як на певне цілісне явище, яке є об'єктом адміністративно-правового забезпечення з боку держави.

В якості висновків за результатами проведеного аналізу понять, що використовуються в сфері охорони та використання культурної спадщини, слід виділити наступне:

По-перше, певна неузгодженість у використанні понятійного апарату переважно притаманна представникам науки, що можна пояснити відсутністю вимоги до однозначності наукової термінології, а також намаганням сформулювати поняття, яке би, на думку відповідного фахівця, здатне було би найбільш повно відобразити відповідне явище. Так, фактично як синоніми використовуються такі групи понять: історико-культурна спадщина та культурна спадщина; історичні та культурні цінності, історико-культурні цінності або культурні цінності; історико-культурні ресурси, об'єкти культурної спадщини, об'єкти історико-культурних цінностей, культурно-історична пам'ятка.

По-друге, як представникам теорії, так і представникам нормотворчих органів (наприклад, ООН, ЮНЕСКО, Верховної Ради України) притаманна певна подвійність у застосуванні термінології, що в більшості випадків і проявляється як синонімічність, де одне і теж явище має два або більше понять, що його позначає. Наслідком цього і є неузгодженість та колізії в розумінні окремих дефініцій, коли одні й ті ж самі за значенням поняття, наприклад, історико-культурна спадщина та культурна спадщина і історико-культурні цінності та культурні цінності, можуть співвідноситися як частина та ціле. В інших випадках поняття розкривається не через вказівку на його істотні ознаки, наприклад, ознаку видатної універсальної цінності з точки зору історії чи мистецтва, а йде переважно шляхом вказівки на об'єкти, які мо-

жуть бути віднесені до конкретної культурної спадщини (пам'ятки, ансамблі, визначні місця тощо).

По-третє, все ж таки слід вказати, що перевага у вирішенні проблеми упорядкування понятійного апарату в сфері охорони культурної спадщини повинна бути надана міжнародним нормативно-правовим актам. Така констатація обумовлюється насамперед тим, що ці акти характеризуються узагальнюючим характером їх тексту, у тому числі і понять, а також тим, що текст цих актів є взаємно узгодженим між державами-учасниками відповідних конвенцій. Також, що є немаловажним фактором, сучасна правова система України розвивається в напрямку її гармонізації із правом Європейського Союзу, міжнародним правом взагалі, що своїм проявом має надання пріоритету у застосуванні положень міжнародно-правових актів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, перед нормами чинного національного законодавства.

По-четверте, відмітимо, що саме в нормативно-правових актах, у тому числі й міжнародних, які створено з дотриманням вимог та правил нормотворчої техніки, понятійний апарат знаходиться у певному системному взаємозв'язку та утворює комплекс понять, що характеризує явища, предмети, об'єкти в цій сфері. Такий підхід має власне значення, адже завдяки такій системності та взаємозв'язку понять ми отримуємо цілісну характеристику важливої частини буття суспільства – культурної спадщини. Це фактично утворює підґрунтя для подальшого розвитку погляду на це явище як на певну систему, управління якою, у формі адміністративно-правового забезпечення, здійснюється з боку держави.

Отже, напрямками впорядкування понятійного апарату в сфері охорони та використання культурної спадщини слід визнати наступні кроки:

1. Усунення синонімічності між поняттями. Це можна забезпечити як шляхом виключення із вживання одного з термінів, наприклад, заміна поняття «історико-культурна

спадщина» на поняття «культурна спадщина», так і шляхом одночасного використання, особливо в нормативних дефініціях, відповідних понять, наприклад, «культурна спадщина» та «культурні цінності». Але, на погляд автора, перша форма усунення синонімічності є більш дієвою, тому їй і слід надати перевагу при вдосконаленні нормативно-правової бази та впорядкуванні термінології, що використовується в наукових працях з досліджуваного питання.

2. Систематизація та упорядкування понятійного апарату. Це слід здійснити за рахунок визначення обсягу відповідних понять, що застосовуються в сфері охорони та використання історико-культурних об'єктів, культурної спадщини, встановлення співвідношення між ними, а також формування на цій основі відповідного понятійного рядку. Як наслідок, ми отримуємо взаємопов'язану та взаємно узгоджену сукупність понять, які системно, повно та комплексно будуть характеризувати форми та види прояву конкретного явища суспільної дійсності.

Так, що стосується усунення синонімічності між поняттями, що застосовуються в сфері охорони та використання історико-культурних об'єктів, культурної спадщини, то, як показує узагальнення вище наведених нормативно-правових актів та літературних джерел науковців, а також врахування їх змісту, до числа основних слід віднести такі поняття: культурна спадщина, культурні цінності, об'єкти культурної спадщини (культурної цінності), пам'ятка культури. Саме ці позначення, на наш погляд, в якості основних понять є необхідними та достатніми для характеристики досліджуваного явища.

Окремо звернемо увагу на поняття «культурна цінність» та «культурні цінності». Їх особливість полягає в тому, що вони, як показує аналіз міжнародно-правових актів, є тими поняттями, які відмежовують власне об'єкти, що становлять культурну спадщину, від схожих об'єктів, які взагалі є результатом розвитку людської цивілізації. Критерій розмежування як раз і полягає у наявності у конкретного об'єкта відповідної цінності,

наприклад, археологічної, естетичної, етнологічної, історичної, архітектурної, мистецької, наукової, яка має значення для сфери культури. Відповідно, відсутність таких властивостей (значення, цінності) у предмета або об'єкта виключає його віднесення до числа культурних цінностей та включення його у обсяг культурної спадщини.

Через це слід акцентувати увагу на тому, що ключовим моментом у змісті відповідних понять, які характеризують ті чи інші явища та об'єкти, що мають відношення до сфери культурної спадщини, як раз і є їх цінність з позиції культури у відповідних її проявах. На підтвердження цього висновку наведемо положення Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини», в якій поняття «культурна спадщина» розкривається через вказівку на певні об'єкти (пам'ятки, ансамблі, визначні місця), але при цьому їх віднесення до спадщини відбувається в тому разі, якщо вони «мають видатну універсальну цінність з точки зору історії, мистецтва чи науки», тобто є культурною цінністю. Також звернемо увагу, що з аналізу ст.14 Основ законодавства України про культуру можна зробити висновок, що від характеру значущості та важливості певного предмету, об'єкту, явища, тобто його цінності (унікальні цінності культури або культурні цінності, що мають виняткове історичне значення (ст.14 Основ)) він може бути віднесений до відповідного виду об'єктів культурної спадщини (наприклад, може бути визнаним об'єктом національного культурного надбання, надбанням світової культури). Нарешті, Закон України «Про охорону культурної спадщини» визначає, що предметом охорони об'єкта культурної спадщини – характерна властивість об'єкта культурної спадщини, що становить його історико-культурну цінність, на підставі якої цей об'єкт визнається пам'яткою. Тобто, саме певна властивість, яка надає історико-культурну цінність об'єкту, є підставою визнання його частиною культурної спадщини.

Підтвердження цього висновку ми знаходимо в аналізі процесу становлення та роз-

витку законодавства про пам'ятки історії та культури за часів Радянської влади. Так, відзначається, що в залежності від того, чи мав з погляду представників Радянської влади цінність певний об'єкт, залежало взагалі його існування. Фактично, це відобразилося у відповідних нормативно-правових актах, які виступали критерієм віднесення чи не віднесення об'єкту до числа пам'яток історії та культури (декрет Ради Народних Комісарів РРФСР «Про знесення пам'ятників, споруджених на честь царів та їх слуг, і вироблення проектів пам'ятників Російської соціалістичної революції» від 14.04.1917 р., декрет Ради Народних Комісарів УРСР «Про знесення з площ та вулиць пам'ятників, споруджених на честь царів та їх слуг» від 07.05.1919 р.). Відмічається, що стосовно визнаних Радянською владою пам'яток історії та культури була поведена відповідна робота по їх збереженню, частиною якої стало формування відповідного законодавства [3, с.4–6; 12, с.118, 120]. Отже, як бачимо, саме відповідна цінність (історична, художня тощо) об'єкту є критерієм віднесення його до культурної цінності, а відповідно, і збереження як культурної спадщини.

Наведений висновок ставить питання про необхідність опрацювання, виділення та обов'язкове нормативне закріплення критеріїв визнання певного предмету, об'єкту, явища культурною цінністю та віднесення його до культурних цінностей, які і утворюють культуру спадщину регіону, країни, людства. Вважаємо, що вирішення цього питання зокрема можливе шляхом правового закріплення відповідних «культуро-ціннісних» критеріїв. Прикладом подібних за змістом критеріїв, які є оціночними за сутністю, є положення, що використовуються при вирішенні питання про віднесення певного об'єкту до списку Світової спадщини ЮНЕСКО (п.77) [13]. Вважаємо, що подібну норму слід включити і до чинного законодавства в сфері культурної спадщини.

Що ж стосується упорядкування виділених нами вище понять з метою опрацювання їх системи, то в її основу доцільно покласти

зв'язок таких філософських категорій, як загальне, особливе та одиначне. Це можна пояснити тим, що, по-перше, між елементами цього ряду існують структурно-функціональні зв'язки, по-друге, ці категорії відображують різні рівні прояву одного і того ж самого за своєю природою явища (у нашому випадку здобутків людської цивілізації), по-третє, вони дають можливість охопити відмінні за характером та формою існування, але однакові за значенням та роллю об'єкти в межах єдиної та цілісної системи понять. До того ж, філософські категорії загального, особливого та одиначного є однією із підстав при опрацюванні критеріїв для класифікації видів об'єктів культурної спадщини. Виходячи з наведеного, ми пропонуємо в якості понятійного рядку наступну схему: загальне – культурна спадщина; особливе – культурні цінності, одиначне – об'єкти культурної спадщини, наприклад, у вигляді пам'ятника архітектури.

Визначившись із системою понять в сфері праводносин, що пов'язані із культурною спадщиною, на наш погляд, слід провести аналіз їх змісту. Метою аналізу слід визнати узгодження положень чинних актів національного законодавча із положеннями міжнародних нормативно-правових актів, на пріоритет яких ми вказували вище. Також отримані результати будуть сприяти єднанню позицій науковців, адже однакова термінологія є однією із умов однакового значення наукового тексту та його однакового розуміння іншими особами. Як результат проведеного аналізу пропонується наступне розуміння ключових понять в сфері культурної спадщини:

– культурна спадщина – сукупність матеріальних та нематеріальних культурних цінностей, які визнані державами, спільнотами, групами й у деяких випадках окремими особами як частина їхньої культурної спадщини;

– культурні цінності – об'єкти (предмети, явища, процеси) матеріальної та духовної культури або еволюції природи, які за визнанням держав, спільнот, груп й у деяких випадках окремих осіб мають важливе значення (цінність) з точки зору історії, естетики, етнографії, антропології, археології, мистецт-

ва, науки, техніки, збереження природної краси або мають іншу культурну цінність.

– об'єкти культурної спадщини – об'єкт, предмет, явище та процес або їх комплекс (ансамбль), що існують в матеріальній та нематеріальній формі як результати діяльності людини чи створені природою, характерні ознаки (властивості) яких дають підстави для визнати їх культурною цінністю.

– пам'ятка культури – об'єкт культурної спадщини світового, національного або місцевого значення, занесений до відповідного реєстру (Державного реєстру національного культурного надбання, Державного реєстру нерухомих пам'яток України, Музейного фонду України, Національного архівного фонду).

Як бачимо, є всі підстави вести мову про те, що в наведених вище визначеннях основних понять в сфері охорони культурної спадщини, яка, звісно, не претендує на «істину в останній інстанції», простежується системність та функціональний взаємозв'язок між поняттями, що характеризують певну цілісну систему – культурну спадщину. В свою чергу, якщо розглядати цю систему саме як цілісність, що має власну структуру, то слід вказати, що ця система та її складові є об'єктом адміністративно-правового впливу з боку держави, який має на меті забезпечення належної охорони та використання взагалі культурної спадщини, культурних цінностей та окремих об'єктів та пам'яток культури.

Така констатація є доволі важливим методологічним положенням з точки зору вдосконалення адміністративно-правового забезпечення виконання державою її культурної функції в частині охорони та використання культурної спадщини. Це особливо стосується підвищення ефективності діяльності уповноважених державних органів, наприклад, Міністерства культури, Міністерства інвестицій і будівництва, Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України, до компетенції яких належать функції державного управління в галузі обліку і охорони пам'яток історії та культури. Значення наведених нами визначень та погляду на них як на об'єкти адміністративно-правового забез-

печення полягає в наступному:

– можливості організації державного управління в галузі обліку і охорони пам'яток історії та культури на ґрунті системного та комплексного підходу, де об'єктами управління є відповідні одиничні (об'єкти культурної спадщини), особливі (культурні цінності) та загальні (культурна спадщина) явища;

– удосконалення нормативно-правового опосередкування цієї частини реалізації культурної функції держави за рахунок: 1) систематизації положень відповідних нормативно-правових актів; 2) узгодження відповідних положень національних законів та гармонізації їх положень із відповідними міжнародно-правовими актами; 3) упорядкування діяльності державних та позадержавних органів відносно виявлення, визнання, дослідження, охорони та захисту, а також використання об'єктів культурної спадщини;

– обґрунтування необхідності опрацювання та нормативного закріплення оціночних критеріїв визнання певного об'єкта, предмета, явища та процесу або їх комплексів як культурної цінності, що є правовою підставою життя відповідних заходів по їх охороні як частини культурної спадщини;

– більш чіткого встановлення ролі та повноважень держави, її органів, а також інших суб'єктів культурної сфери нашої держави щодо участі в процесі виявлення, визнання, дослідження, охорони та захисту, а також використання об'єктів культурної спадщини;

– удосконалення: 1) форм та способів реєстраційно-облікової діяльності щодо окремих культурних цінностей (об'єктів культурної спадщини); 2) методів позначення (маркування) об'єктів культурної спадщини, а також введення та забезпечення відповідного охоронного режиму щодо них; 3) форм та методів контролю за дотриманням законодавства в сфері охорони культурної спадщини, а також повноважень та кола суб'єктів контрольної діяльності.

З наведеного можемо відмітити один важливий висновок, сутність якого полягає в тому, що адміністративно-правове забезпечення реалізації культурної функції держави

представляє собою комплексну, системну діяльність, яка здійснюється з боку держави відносно кожного елементу культури окремо, у тому числі і щодо сфери охорони та використання культурної спадщини. Основу такої діяльності складає відповідна нормативно-правова база, яка повинна забезпечувати юридичне закріплення окремих складових елементів цієї сфери та сприяти їх ефективному правовому регулюванню, що своєю метою має забезпечити належне існування, розвиток та функціонування цілого – культурної спадщини. Тому слід відмітити, що подальші наукові дослідження повинні бути спрямовані на виявлення особливостей правового закріплення та впорядкування окремих видів об'єктів культурної спадщини, встановлення їх значення для сфери культури суспільства та культурних прав людини, а також встановлення специфіки діяльності держави по забезпеченню охорони та використання цих окремих видів культурних цінностей, які знаходяться на території нашої держави.

Отже, як ми вважаємо, саме такий системний та комплексний підхід, в межах якого реалізується діалектичний взаємозв'язок та взаємодія різних за своїм обсягом та характером явищ (культурна спадщина, культурні цінності, об'єкти культурної спадщини, пам'ятка культури) забезпечує відповідну реалізацію культурних прав і свобод людини, відповідні охорону та використання культурної спадщини, а також належне виконання обов'язку держави в цій сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Курило Т. В. Правова охорона культурної спадщини України : монографія / Т. В. Курило. – Львів : Вид-во «Новий Світ-2000», 2005. – 156 с.
2. Асейкін Р. В. Поняття «об'єкт культурної спадщини» / Р. В. Асейкін // Право і безпека. – 2009. – № 4 (31).
3. Акуленко В. І. Правова охорона пам'яток історії і культури в УРСР / В. І. Акуленко, В. С. Анджиєвський. – К. : Знання, 1984. – 48 с.

4. Докучаєва В. Ю. Особливості адміністративної відповідальності у галузі охорони історичних та культурних цінностей України / В. Ю. Докучаєва // *Право і безпека*. – 2009. – № 3.

5. Василенко В. О. Збереження нематеріальної культурної спадщини як один з важливих напрямків діяльності країн СНД в ЮНЕСКО / В. О. Василенко // *Гілея*. – 2009. – № 26 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2009_26/Gileya26/I13_doc.pdf.

6. Мельничук О. І. Статус всесвітньої культурної та природної спадщини людства в міжнародному праві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 «Міжнародне право» / О. І. Мельничук. – К., 2006. – 19 с.

7. Опалько Ю. В. Збереження культурно-історичної спадщини в сучасній Україні: проблеми та перспективи / Ю. В. Опалько // *Стратегічні пріоритети*. – 2007. – № 1 (2). – С. 83–88.

8. Мурзін В. Ю. Про збереження культурно-історичних пам'яток у світлі постанов Верховної Ради України / В. Ю. Мурзін // *Держава та регіони. Серія: Право*. – 2010. – № 2. – С. 10–15.

9. Волкова А. Ю. Теоретичний і практичний аспект вивчення культурно-історичної спадщини Лівадійського палацу / А. Ю. Волкова // *Культура народів Причорномор'я* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/Articles/KultNar/knp_spez1/pdf/specvypusk_8-11.pdf.

10. Усенко О. В. Удосконалення системи державного управління культурною спадщиною – основна складова протидії організованій злочинності / О. В. Усенко // *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. – 2008. – Вип. 18.

11. Немець Л. Культурна спадщина Луганської області / Л. Немець, Н. Моштакова // *Часопис соціально-економічної географії*. – 2009. – № 7 – С. 144–152.

12. Алексєєв О. О. Формування пам'яткоохоронного законодавства в перші роки радянської влади (1917-1920 рр.) / О. О. Алексєєв // *Наукові праці історичного факультету Запорізьк. нац. ун-ту*. – 2009. – Вип. XXVII. – С. 117–120.

13. Руководство по выполнению Конвенции об охране всемирного наследия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nhpfund.ru/files/operational-guidelines-ru.pdf.

Шестак В. С. Впорядкування понятійного апарату в сфері охорони культурної спадщини як напрямок удосконалення реалізації обов'язків держави з її охорони / В. С. Шестак // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 953–959 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10svczio.pdf>

На основі аналізу основних нормативно-правових актів в сфері охорони та використання об'єктів культурної спадщини уточнено поняття їх як об'єкту адміністративно-правового забезпечення державою, розкрито їх значення та визначені види.

Шестак В.С. Приведение в порядок понятийного аппарата в сфере охраны культурного наследия как направление усовершенствования реализации обязанностей государства по его охране

На основе анализа основных нормативно-правовых актов в сфере охраны и использования объектов культурного наследия уточнено понятие их как объекта административно-правового обеспечения государством, раскрыто их значение и определены виды.

Shestak V.S. The Putting in Order of the Conceptual Device in Sphere of Protection of the Cultural Inheritance as a Direction of Improvement in Realization for Duties of the State on Its Protection

On the basis of analysis of the basic requirements to the technique of planning of normative acts it is indicated on existence of numerous collisions in a current informative legislation. It is marked that by the basic mean of overcoming exposures of failings there is their systematization.